

ئىعلان جيهانى حقوق به شه ر

ديباچه

له وه ختيگ ئازادي وعه داله ت وئاشتي له جيهان ناسياگه جوير
ئه ساسيك ئه را ئيعتراف كردنه وه گشت حقوقيل به شه رتا گش مله تيل
ژيانىگك جوير يه ك بته و بكه ن... وه ختيگيش حاشا كردن وه كه م
كردن قيمه ت حقوق بشه ر.. رى ساف كرد ئه راگا ريل درندانه تا
وژدان به شه ر ئه زيه ت بكه يك.. لازمه جهانىك به پدا بوك تا مه ردم
وه ئازادي له رى وتن باوه ر له تي بژين وه له ترس فه قيري
رزگار بون وه موهترين داخوازي گشت مله تيل بوگ

له وساوه كه موهيم بوي مه ردم ناچار بوين ئه را چاره نويس خوه يان
هه لسن دژ زولم وه زورداري قانونىك ده ر كريا تا بشت له حقوق
به شه ر بگريك... ئه را ئه ئه وه پيش عيلاقات دوسانه له ناو مله تيل بته
و بكريك .. وه ي سه به بيه له ولا تيل يه گكركت ئيمان خوه يان وه
حقوقيل ئه ساسي به شه ر موخته رم بكرن وه ئيهتمام وه گشت
به شريه ت بي جيا وازي نيوان ژن و بياك وه قه راريك ده ر كريا
ئه را وه ره و نوا چگن موخته مه عيل وژيانىك له سا يه ي ئازادي وه
دي بارن

وه سه به ب بي ئه هميه ت دان و حقوق به شه ر... كاريل درندانىگ
كريا و وژدان به شه ريه ت خسه مه ترسي وه ختيك مه ردم چه ويان
وه ژيانىك له سايه ي تا له دا وا كردن ئازادي فكري و ديني و نه جات
بوين له برسيه يه تي... تا ئه وه پيش وه زه روره ت بزائين بايه ده
قانونىگ بمه زرييگ بشت مه ردم بكري تاري ياخي بوين و زولم نه
گريكه وه ر ... لازميشه عيلاقات دوسانه له به ين مله تيل قايم بكرييگ
ئه را ئه وه مه ردم مله تيل يه گكركت باور خوه يان وه حقوقيل
ئه ساسى ئينسان ويه ك ساني حقوق بياگ وژنيل وئيهتمام دان به ته نيا

به شه ر دیوم جار قه رار مله ته یگکرتتیکله نه را وه ره و نوا جگن
موجته مه ع موساعده بکه ن خاسترین ژیان وه ده س بارن له ژیر
سایه ی روشنایی موجته مه عیکی وه ره و نوا جگ ...
له وه ختیگیش دوله تیل نه ندام له ریکخراوی مله تیل یه گکرتک قه رار
دانه گشت حقوق به شه ر وگشت نازادیل نه ساسی له گشت ولا تیل
دونیا له وه ر چه و بگرن وه گشت نه همیه ت , وه له وه ر نه همیه ت
نه ی داخوازیبله و فاداری تا وه بانی بچنه ریبه وه ... مله تیل
یه ککرتک نه ی بانکنامه ده ر کرد

بانگه نامه ی حقوق به شهر بانگنا مه یکی گشتیه نه را گشت مله تیل
دونیا جویر دا خوازیک هاو به ش نه را گشت به ش وگشت ده زگایل
موجته مه ع نه ی بانگنامه له وه ر چه و بگرن و هه ول بیه ن جویر
هوکاره بوینک وه یا جویر به شیک له مه عرفه ت حه قبه ل و نازادیل خوه
یان بناسن و زیادی بکه ن وه له ری چاره سییل نه ته وه یی ویا ده وله
تی حقوق و نازادیل خوه یان به خش بکه ن وشکلیگ ته نسیر داشتوگ
چه له ناو ولاتیل نه ندام وه یا خه لقیل سه رزه مین که هان زیر
ده سه لاتیان تا حقوقیان وه ده س بارن

ماده ی یه کم

مه ردم وه گشتی جویر یه ک له وه ختیک له دالک به یدا بوینه ... گشتیان
خاوه ن وزدان کوچه قلن... واجبه برایانه وه لیان ره فتار بگریبک

ماده ی دوم

1- گشت که س حق دیریریگ وه بی جیاوازی وه سه به ب ره نگ
ویا ره گ وه یا جنس یا زوان یا دین له باوه ت بیر و رای
سیاسی یاله باوه ت بیر و رای سیاسی جه له روی بنه ره ت
وه ویا له روی ئیجتماعیه وه ویا دوله مه ندی وه یا هه ر
جیاوازیکنرنیوان ژن و بیباگ فایده لی قه راره بگری

2- وه خاتر نه و موزوعيله له به ندي يكم هاتنه نه بايه د هويچ
دوچه ويكي بكرييك له روى سياسي و وه يا قانونى.. ناو ده وله
تى... شه خص وه بى واسطه له ولاتيك نازاد بوك يا.. نه.. يا
هه رده سه لاتيگ داشتوگ

ماده ى سيم

گشت كه س حه ق ژيان وه نازادى وه نه منيه ت شه خصى ديرىگ

ماده ى چوارم

نه بايه د هوي چ كه س بگريه بيك وه كويلا يه تى (عبوديه) وه
يا تجارته و بى بكرييگ

ماده ى به نجم

هويچ كسيگ نه بايد تويش نه شكه نجه وه يا سزا وه يا موعامله ى نا
نينسانى وه ليا بكرييگ

ماده ى شه شم

واجبه گشت كه سيگ وه كه سايه تى قانونى بناسرييگ

ماده ى هه فتم

شه رته وه گشتى مه ردم وه را يوه رقانون يه ك شكل بون و حه ق
ديرن وه بى دوچه وه كى حمايه ت بكريه ن وموعامه له وه لپان
بكرييگ.. هه ر دوچه وه كيك بكرييگ زد وه نه ى بانگه نامه س

ماده ى هه شتم

گشت كه سيگ تويش ده س دريژى وه سه رحقوقيل ئاشكرا بوين لى
بانگه نامه حق ديرىگ له مه حكمه دولتى شكات بكرييگ

ماده ی نونم

وه گوره ی نه ی بانگه نامه نبایه دهوی چه که س وه زه خت وزور
زندانی ویا دویره و له ولاته گه ی بخریه گ

ماده ی داهم

هه ر که س چه قه دیریگ جویر مه ردم هه ر قه زییگ داشتوگ وه یا
تویش هه ر سزایگ بوی وه رایوه رمه حکه میک باک و عادل نیشان
بیه گ تا حه ق وحقوقی بایگه ده سی

ماده ی یانزهم

- 1- هه ر کسیگ تاوان وه گومان وبی کریا نه را کاریگ..وه بی نه
ی بانگه وازه بی تاوانه تا وه ختیک له لایه ن مه حکمه وه جویر
قانونی و ناشکه را مه حکوم نه کرییگ وواجب محکمه س
موحامی نه رای حازر بکریگ
- 2- هویچ که س تاوانبار یه کرییگ وه سه به ب کاریگ کردگه وه یا
یه توایگ بکیگ الا وه بی قانون ولاته گ ی یان وبی قانون ناو
ده وله تی له وختیک نه وکار کریاگه لازمیشه سزای نه و وه
خته و سه ریا بدریک بی هه ر سزاییگتر

ماده ی دوآنزهم

وه رایوه رزولم زوری وه سه رژیان که سایه تی خوه ی وه یا وه
سه ر خیزانی یا مال ودارایی یان ناموسی حه ق دیریگ بشت وه
قانون بوه سیگ تا حما یه ت بگریک

ماده ی سینزهم

- 1- وه ئازادانه گشت که سیگ چه ق هات و چ گن وه یا له شونگ نیشته جی بوین له ناو هه ر ولاتیک دیریگ
- 2- گشت که س چه ق دیریگ ولاتی خوه ی وجی بیلی وه یا له ولات خوه یش بوگ وه چه قیش دیریگ وه ئازادانه توه نی گل بخوه یک له گشت شوینیک

ماده ی جواردهم

- 1- وه ختیگ کسیگ توبش زولم و زوری له ولاتی خوه ی چه قدیریگ ولات وه جی بیلی وروی بکیگه ولاتیل تر جوی ربه تا به رتا نه جات بوگ
- 2- نه و که سیله که مه حکمه کریاگه وه تاوانبار بویه وه تاوانیل غه یر سیاسی وه یا کاریل زد هه ده فیل مله ته یه ک گرته کان چه ق نیرن نیستفاده لی چه قه بکه ن

ماده ی پانزه هم

- 1- چه قه گشت که سیگه خاون هه ر ناسنامیگ داشتوگ
- 2- قه بول نیه که س له ناسنامه مه حروم بکریه ک وه یا نا سنامه ی بگوری

ماده ی شانزهم

- 1- ژن و بیاگ وه ختیگ ره سینه عومر ئزدواج چه ق دیرن ئزدواج و خیزان بکه ن دویر له جیاوازی دین وه یا نژاد وه یا مله ت و حقوقیان جویرییه که له زه مانی وه ل یه ک ژیان تا وه ختیگ نه گه ر له یه که و جیاو بوین
- 2- ژن و ژن خوازی پایه ده وه ره زامه ندی هه ردوته ره ف بیاگ و ژن بکریبیگ

3- خیزان بوي چکترین وئه ساسترین به ش مو چته معه واجبه له سه
ر حکومت حمایه ت بکرییگ

ماده ی هه فدهم

1- گشت که س وه ته نیایی یا وه شه ریکی وه ل کسیگ یا جه ماعتیک

حه ق مولکداری دیریگ

2- هوي که س نه بایه د له مال ومولک خوه ی بی به ش بکرییک

ماده ی هژدهم

گشت که س حه ق دیریگ له نازادی فکر کردن وژدان و دین...
حه قیش دیریگ دین و بیرو باوه ری خوه ی بگوری.. حه قیش دیریگ
وه هه ر شکلیگ عبادات وئه فکارو مه راسیمیل دینی وه ریبه و بوه
یگ وه ناشکه را وه یاسری

ماده ی نوزدهم

حه ق گشت که سیگه خاون فکر وعه قیده بوگ.. وحقیش دیریگ فکروه
باوه ریلی ناشکه را بکیگ وه گشت شکلیگ بی نه وه مه نع بکرییگ
وه سه به ب حه د وحدود جوغرافییه یی یان سه به بیلتر

ماده بیستم

1- گشت که س حه ق به شاری له گشت مونه زه مه وجه ماعه نیل

خیر خواز وناشتی خواز دیریگ

2- نه بایه د هویچ که س مهج بور بکرییک ئ هرا نه ندام بوین

له حیزبیک وه یا هه ر پکخراویک

ماده ی بیس ویه ك

- 1- گشت كه س حه ق دیریگ راسه و راس وه یا له ری ئه و كه سیله وه نازادی ئینتخاب كردگه ئه را وه ریه و بردن كار و بار ولاته گه ی به ش داری بكه بیگ
- 2- گشت كه سیگ حه ق دیریگ له كاریل كشتی ولاته گه ی به ش داری بکیگ

3- رای كشتی مه ردم نه ساسه ئه راده سه لات حكومه ت له ری ئینتخاباتیگ باك وسری ودایمی بی جیاوازی له به ین مه ردم...ئی كاره پایه ده گشت مه ردم وه نازادی بكه ن

ماده ی بیس و دو

كشت كه س حه ق دیریك دوپا روژ خوی زامن بکیگ له ری ده سمیه ت دان مله تی وه یا له ری پارمه تیل ناو دوله تیلواجبه گشت حقوقیل نابوری(اقتصادی) وه یا روشن هویری(ثقافی) وئیجماعی واجبیشه ده وله ت موحافه زه ی كرامه ت به شه روهه ول بیه ك دان ئه را بنیان نان شه خصیه تی

ماده ی بیس و سی

- 1- گشت كه سیگ حه ق كار كردن دیریگ و نازادیشه ئ هه ر کاریگ وه دل خوه ی بكه ی وشه رتیل عادلانه وره زامندی خوه ی وحه قیش دیریگ بشت گیری له وه خت بی کاری بكریك

- 2- گشت كه س حه ق وه ده س هاوردن حقوق كرا ده س دیریگ وه بی دو چه وه کی

3- هه ده ر که س بی کار بوی چه ق دیریگ موساعه ده و کرا ده س و معاش خاسیک و قانونیانه حاصل بکیک نه را نه وه ژیان خوه ی و خیزانی وه که رامه ت حفز بکیگ و له وه ختیل زه روری موساعده ئیجتماعی حاصل بکیگ

4- هه ده ر که س نه راحفز مه سله چه ی خوه ی چه ق دیریگ وه ل که سه یلتر نقابه درس بکیگ وبوگه نه ندام(عضو) له و نقابيله

ماده ی بیس و جوار

گشت که س چه ق دیریگ دواي کارکردن ئیسراحه ت بکیگ وه چه قیش دیریگ وه ختیل کار وسعاتیل دیارکار بکه یک وچه ق ره حتی کردن له روژیل ته عطیل گشتی و بایه ده ر وژانه وکراده س نه و روژيله وه ته مامی وه ده س باریک

ماده ی بیس و به نج

1- گشت که س چه ق دیریگ ژیانینگ خوه ش وه له ش ساخی و خوه ش گوه زرانی نه را خوه ی و خیزانی له روی خوارده مه نیجنگ.....برتال ...ده رمان وه گشت خد مه ت گوزاریلتر

وه نه را دوپاروژی و بیری ..نه خوه شی...بی کاری ..سه قه ت بوین وه ختیگ توانای کارکردن نه یاشتوگ ژیان خوه ی و خیزانی مه زمون بکیگ وه فایده له یارمته یل ئیجتماعی بگرن

2- دالگ و منالیل چه ق دیرن موساعدات چاو دیری(رعایه) خاس ئیستفاده بکه ن وه منالیلیشی شه رعی که له ژن و ژنخوزای وه یا منالیل بی خاون و بی باوگ و دالگ به یدا بوین چه ق دیرن له موساعه دات ئیجتماعی فایده بوین.

ماده ی بیس وشه ش

1- گشت که س حه ق هوکاره ی خوه نین و نوسین دیریگ
وکه مترین خوه نین سه ره تایی وه یا ئه ساسی تا حه دیک وه
به لاش و وئیجباری بوگ.

بایده خوه نین بیشه یی(مهني) به خش بکریگ ...خوه نینی بالا
بایده ئاسان بکریگ وه گوره ی توانای که سه گه

2- هه ده ف له خوه نین ونوسین بایده ئه را بته و کردن لایه
نیل که سایه تی نه را ناسین حه ق وحقوق و ئیبحترام
گرتن له ئازادیل نه ساسی مه ردم وه به خش کردن ژیان
دوسایه تی وه یه گ یه گ ناسین وله یه گ ره سینه وه وه قه
بول کردن که سیل جیاواز وه ی جویره به خشکردن دوسی
له به ین کشت نه ته ویل...ودین بیرو باوه ر وه هه و
ببیک نه را شنا سایی مه ردم وه کاریل مله تیل یه کگرتک نه
را بته و کردن ناشتی له ناو مله تیل

3- ته ئیا باوگ ودالگ حه ق دیرن نه را شکل خوه نین ونوسین
منایلیان ئیختیار بکه ن.

ماده ی بیس وحه فت

1- له کار وباریل روشن هویری ولات گشت که س حه ق دیریگ
به شداری بکه یگ وه له کاریل وه ره و نوا چ گن عیلمی ئیستفاده
بکیگ وفایده بوینی
2- گشت که س حه ق دیریگ له له کاریل زانستی وفه نی وئه ده بی
خوه ی قازانچ بکیگ جه فایده ی مادی بوگ یامعنه وی.

ماده ی بیس وهیشت

گشت که س حه ق دیریگ وه گوره ی نه وه حقوقیله لی ئیعلانه هاتگه
له رژیم یان نزام کومه لایه تی زامن وه کار کردن ئی ئیعلانه بون

وه گشت که سیگ حه ق داشتوگ وه نازایه تی وه بانی وه ریه و
بچوگ.

ماده ی بیس ونو

1- واجبه له سه ره ره رکس له ناوئه و موجته مه عه ریگه داکه نه
را که وراو بوین شخصیه ت و وه رونوا چگن گشت که سی
بایه ده گشت فرمانیک هاله سه ری و گشت توانایگ وه ریه و بوه
یگ

2- بایه ده گشت که س ته نیا وگوره ی قانونیگ ره فتار بکیگ
نیمان

و حقوق مه ردم وگشتی جه له روی نازاد بون وه یا ئی احترام
وه عه داله ت وه کاریش نه را جه سبانن نزامیک به ره وه
ندی (المصلحة العامة) مه ردم و مچته مه ع دیموکراتی

3- قه بول نیه وه هوی چ حالیک ئیستفاده لی حقوقیلی وهه رشکیگ
وه ل هه دفیل ونه ساسیات ملتیل یه کگرتک یکر بیگ ریگ نه
وک

ماده 30

هو بیچ به شیگ لی ئیعلانه ری نیه گه هه ره ده ولتیگ وه یا جه ماعه
تیگ یان که سیگ حه ق داشتنون کار بکه ن وه نیه ت شیوانندی نه ی
حقوقیله و نازد بیله لی قانونه هاتگه

